

CONȘTIINȚA UNITĂȚII ETNICE ȘI LINGVISTICE A AROMÂNILOR CU DACOROMÂNII¹

MANUELA NEVACI

The Roman and the Romanian Identity Awareness of the Aromanians

One thing that might seem surprising is the fact that the Aromanians – and not only those with higher education – have a very clear and marked awareness of their Romanian belonging. Mention is required here that it is not about a culturally “inoculated” awareness – there is no local official interest in this regard, rather an awareness sent from generation to generation within the Aromanian community. With regard to the Roman spirit awareness, it is kept alive by Roman artefacts, preserved for instance in Apollonia (today Poian), on the shore of the Adriatic, the main gate for Romans’ entering the Balkans during the 2nd century BC, when Iliria, Macedonia and then the entire Greece (year 148 BC) became Roman provinces. Apollonia was the starting point for the famous Via Egnatia (which the Aromanians have always called *Calea Mare* – The Big Way), the main access road in the Balkans from the West-East direction, which led to Salona (Arom. *Sărună* – Thessaloniki), going on to Constantinople.

Key-words: *Aromanian, Roman, Vlach, Koutzovlach, Caragun, unity, identity.*

Cuvinte-cheie: *aromân, roman, vlah, cuțovlah, caragun, unitate, identitate.*

Dintre românii sud-dunăreni, aromânii sunt singurii care și-au păstrat numele etnic, spunându-și *armân* (*rămăń*, sg. *armân, rămăń*), termen care, ca și dr. *rumân* (< lat. *romanus*), evidențiază originea latină. Popoarele în mijlocul cărora trăiesc în Peninsula Balcanică îi numesc, în general, *vlahi*², termen prin care este desemnată întreaga populație romanizată, din nordul și din sudul Dunării. Grecii îi mai numesc *cuțovlahi* („vlahi șchiopi”) și *caraguni* („purtători de gunes negre”) și

¹ Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului *Valorificarea identităților culturale în procesele globale*, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/89/1.5/S/59758.

² Numele *vlah* este de origine celtică și a fost introdus în Balcani pe cale slavă (cf. Capidan 1942: 146). Termenul *vlah* care denumește o populație românească (probabil aromânească) apare în secolul al XI-lea la istoriograful Kedrenos și se referă la un eveniment petrecut în anul 976 și apoi în documentul anexat la Strategiconul lui Kekaumenos (secolul al XII-lea), scris de un aromân și atestă prezența unei populații românești în Grecia încă din secolul al X-lea – cf. Caragiu-Marioțeanu 1975: 217.